

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ХОЛОДУ, КРІОТЕХНОЛОГІЙ
ТА ЕКОЕНЕРГЕТИКИ ІМ. В. С. МАРТИНОВСЬКОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ**

МОЛОДИХ ВЧЕНИХ, АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ХОЛОДИЛЬНОЇ
ТЕХНІКИ І ТЕХНОЛОГІЇ»**

27-28 листопада 2020 року

Одеса - 2020

УДК 621.56/59(03)
ББК 31.3
К-14

**Збірник докладів підготовлений під редакцією
доктора технічних наук, професора Хмельнюка М.Г Науковий секретар - к.т.н.доц.
Жихарєва Н.В.**

За достовірність інформації відповідає автор публікації

Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науковотехнічної онлайн-конференції молодих учених та студентів «**Сучасні проблеми холодильної техніки і технології**» 27-28 листопада 2020 року. – Одеса : ТЕС., 2020. – 175 с.

До збірника включені матеріали сучасних наукових досліджень студентів, магістрів та аспірантів різних університетів і академій України.

Розглянуто наступні напрямки досліджень: холодильні машини і установки; теплообмінні апарати і процеси тепло масообміну; робочі речовини холодильних машин; системи кондиціонування повітря; Компресори та пневмоагрегати; енергетичні та екологічні проблеми холодильної техніки;холодильна технології; кріогенна техніка; інформаційні технології в холодильній техніці

©Одеська національна академія харчових технологій,2020
© Навчально-науковий інститут холоду, кріотехнологій та екоенергетики ім. В. С. Мартиновського

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ

Голова - Єгоров Б.В. - ректор Одеської національної академії харчових технологій, Заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, д-р техн. наук, професор

Поварова Н.М. – к.т.н., доцент, проректор з наукової роботи Одеської національної академії харчових технологій;

Косой Б.В. – д.т.н., професор, директор навчально-наукового Інституту холоду, кріотехнологій та екоенергетики Одеської національної академії харчових технологій;

Хмельнюк М.Г. - зав. кафедрою холодильних установок і кондиціонування повітря ОНАХТ, академік Міжнародної академії холоду, д-р техн. наук, професор;

Мілованов В.І. - зав. кафедрою компресорів та пневмоагрегатів ОНАХТ, заслужений діяч науки і техніки України, д-р техн. наук, професор;

Морозюк Л.І. - д-р техн. наук, професор;

Потапов В.О. - Харківський державний університет харчування і торгівлі, д.т.н., професор;

Радченко М.І. - зав. кафедрою кондиціонування і рефрижерації НУК, академік Міжнародної академії холоду, д-р техн. наук, професор;

Симоненко Ю.М. - зав. кафедрою кріогенної техніки ОНАХТ, д-р техн. наук, професор

Організаційний комітет:

Голова – д.т.н., проф. Хмельнюк М.Г.;

Науковий секретар - к.т.н.доц. Жихарева Н.В.

Члени оргкомітету - к.т.н. доц. Зімін О.В., к.т.н.доц. Когут В.О., к.т.н. Яковлева О.Ю., к.т.н.доц. Желіба Ю.О., к.т.н. Трандафілов В.В., к.т.н. Остапенко О.В., к.т.н.доц. Подмазко О.С.

Тематичні напрями:

- холодильні машини і установки
- теплообмінні апарати і процеси тепломасообміну
- робочі речовини холодильних машин
- системи кондиціонування повітря
- компресори та пневмоагрегати
- енергетичні та екологічні проблеми холодильної техніки
- холодильна технологія
- кріогенна техніка
- інформаційні технології в холодильній техніці

Так, для ВАР зниження масової концентрації від 0,35 до 0,15 (відповідає діапазону зміни термодинамічних параметрів циклу АХА) призводить до зростання коефіцієнту теплообміну, як мінімум, на 37 %.

Список інформаційних джерел:

Niebergal W. Sorptoin-kalte-maschinen / W. Niebergal . - Berlin : Springer, 1959. - 554 S.

Чайковський В. Ф. Експериментальні дослідження холодильних труб, що реалізують абсорбційно-дифузний холодильний цикл / В. Ф. Чайковський, А. С. Титлов // Холодильна техніка і технологія. – 1991. – № 52. – С. 3-7.

Тюхай Д. С . Зниження енергоспоживання в апаратах з абсорбційно-дифузійними холодильними машинами шляхом організації раціональних теплових режимів генераторного вузла: дис ... канд . техн. наук: 05.05.14 / Тюхай Денис Станіславович. - Одеса , 2000. – 147 с .

Янченко В. М. Визначення основних характеристик генератора абсорбційно-дифузійної холодильної машини / В. М. Янченко, Е. А. Казаков, А. В. Котельников // Машини та апарати холодильної, кріогенної техніки і кондиціонування повітря. - 1977. – № 2. – С. 80-85.

Янченко В. М. Експериментальне визначення характеристик генераторів абсорбційно-дифузійної холодильної машини / В. М. Янченко, А. В. Котельников // Холодильна техніка. – 1978. – № 1. – С. 29-31.

УДК 621.575

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ АБСОРБЦІЙНИХ ВОДОАМІАЧНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ МАШИН ДЛЯ УТИЛІЗАЦІЇ НИЗЬКОПОТЕНЦІЙНОГО ВИКИДНОЇ ТЕПЛОТИ НА КОМПРЕСОРНИХ СТАНЦІЯХ МАГІСТРАЛЬНИХ ТРУБОПРОВОДІВ

*Титлов О.С., д.т.н., професор, Дорошенко В.М., д.т.н., професор, Закушняк М.Ю.,
магістр*

Компресорні станції магістральних трубопроводів, оснащені газотурбінними агрегатами, мають значну кількість низько потенційного тепла, яке в даний час викидається в навколишнє середовище з продуктами згоряння. При цьому дармове тепло може бути використано для вирішення різних завдань при транспортуванні газу безпосередньо на компресорних станціях. Одна з таких завдань - попереднє охолодження газу перед компримування. Для вирішення цього завдання необхідно використовувати джерело штучного холоду, а в нашому випадку, з урахуванням наявності непридатного тепла - тепловикористовуючими холодильну машину. З урахуванням сучасного стану розробок і рівня техніки можна зробити висновок, що найбільші перспективи мають абсорбційні водоаміачних холодильних машин (АВХМ). У зв'язку з виборів АВХМ необхідно відзначити, що в останні роки в зв'язку з несприятливим техногенним впливом на навколишнє середовище систем холодильної техніки все більша увага приділяється природним холодильним агентам. Останні доку-

менти [1] вже чітко регламентують застосування конкретних природних холодильних агентів для різних типів холодильних машин: для побутових і торгових холодильників - ізобутан; для середніх холодильників - вуглекислота; для великих систем - аміак. АВХМ на відміну від аналогів - бромістолітєвих абсорбційних холодильних машин і пароежекторних водяних холодильних машин, холодильним агентом в яких є вода, мають більш широку сферу застосування, зокрема, в області негативних температур до мінус 50 °С [2]. Для їх роботи можна використовувати найрізноманітніші джерела теплової енергії: технологічну пару, гарячу воду, газу печей, вихлопні газу двигунів внутрішнього згоряння [3]. АВХМ крім завдань кондиціонування повітря можуть бути використані і в холодильниках при тривалому зберіганні заморожених продуктів і сільськогосподарської сировини.

На першому етапі розробок систем охолодження газу перед компримування на базі АВХМ були проведені розрахунки циклів і визначені діапазони робочого складу робочого тіла. Відомі підходи до розрахунку АВХМ [5,6,7] для роботи в системах з сонячним підігрівом не можуть бути використані через неврахування взаємної залежності трьох рівнів температур: вищої в генераторі (гріє джерела) - нижчої в абсорбері (навколишнього середовища) - кипіння у випарнику. Тоді, як відомо [2], що з цих трьох температур тільки дві можуть бути обрані щодо довільно, а третя температура визначається однозначно.

Такий висновок був отриманий авторами [4] при аналізі теплового коефіцієнта ідеального циклу довільній абсорбційної холодильної машини в якому: зона дегазації прагнути до нуля і процеси в генераторі і в абсорбері протікають практично при постійній температурі; абсорбент не володіє власним парціальним тиском, а теплота дефлегмації відсутня.

Розглянуто традиційна найпростіша схема АВХМ, що включає два регенеративних теплообмінники - розчинів робочого тіла і холодильного агента (рис.1).

Вихідні дані для розрахунку і аналізу:

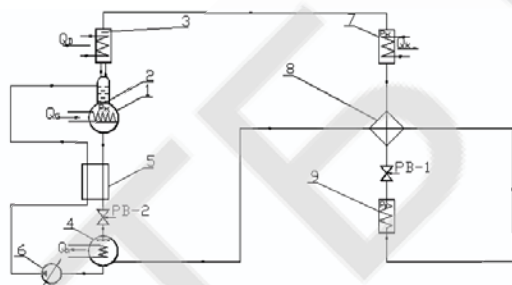

Рис. 1 - Схема АВХМ: 1-генератор; 2 ректифікатор; 3 дефлегматор; 4 абсорбер; 5 регенеративний теплообмінник розчинів; 6 насос; 7-конденсатор; 8- регенеративний теплообмінник холодильного агента; 9-випарник

а) перепад температур між охолоджуючим середовищем і міцним ВАР в абсорбері;

б) перепад температур між охолоджуючим середовищем і конденсатором (виходом дефлегматора);

в) перепад температур між випарником і джерелом холоду;

г) перепад температур між слабкий і міцний ВАР на "холодному" наприкінці регенеративного теплообмінника розчинів;

д) перегрів пара аміаку в регенеративній теплообміннику.

Для визначення термодинамічних теплофізичних властивостей ВАР використовувалися довідкові дані [8]. Варійованими параметрами були: температура гріючої середовища; температура навколишнього середовища; температура об'єкта охолодження.

У всіх випадках визначалися термодинамічні параметри і склад робочого тіла в характерних точках циклу АВХМ.

Основним показником працездатності АВХМ були кратність циркуляції ВАР

$$f = \frac{\xi_D - \xi_{сл}}{\xi_{кр} - \xi_{сл}}, \quad (1)$$

де - $\xi_D, \xi_{сл}, \xi_{кр}$ масова частка аміаку в паровій суміші, що надходить на вхід дефлегматора, слабкого ВАР на виході генератора, міцного ВАР на вході в генератор, відповідно.

Алгоритм пошуку робочих режимів АВХМ полягав у наступному. На першому етапі задавалися температури об'єкта охолодження: мінус 30 °С; мінус 15 °С; мінус 5 °С. Для кожного значення проводився розрахунок з фіксованим значенням з діапазоном 25...43 °С з кроком в 1 °С. Для заданих значень і проводився розрахунок кратності циркуляції за рівнянням (1) з варіюванням з кроком в 1 °С. У разі, якщо робили висновок, що режим роботи АВХМ може бути реалізований, а в зворотному випадку, коли - режим роботи не існує. Результати розрахунків за наведеним алгоритмом представлені на рис.2.

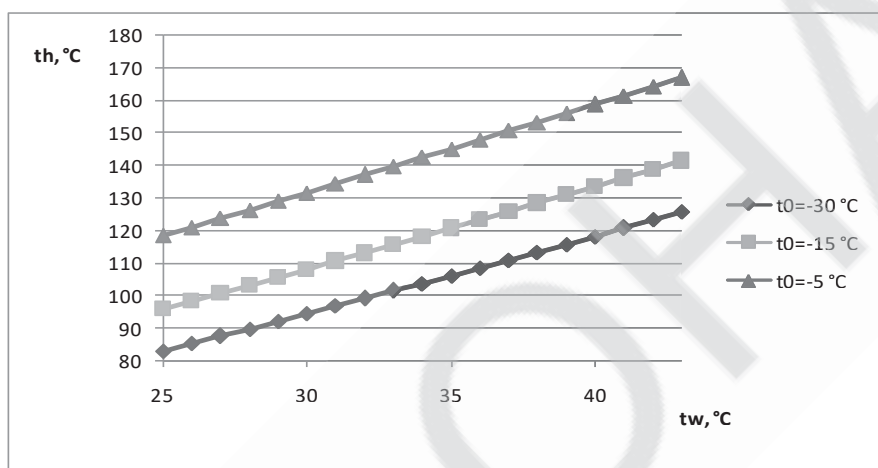

Рис. 2 - Результати розрахунку мінімальної температури що гріє джерела (t_h) в залежності від температур об'єкта охолодження (t_o) і охолоджуючої середовища (t_w).

Отримані залежності є мінімально необхідні значення температур гріючого середовища для умов роботи реальних АВХМ.

Аналіз цих результатів показує, що для роботи в системах охолодження з температурами до мінус 30 °С необхідна температура гріючої середовища 140 ... 150 °С.

Список інформаційних джерел

1. Бараненко А.В., Белозеров Г.А., Таганцев О.М., Смыслов В.И., Бондарев В.Н. Состояние и перспективы развития холодильной отрасли в России // Холодильная техника. – 2009. – № 3. – С. 20-24.
2. Бадылькес И.С., Данилов Р.Л. Абсорбционные холодильные машины [Текст] / И. Бадылькес, Р. Данилов. – М.: Пищевая пром-сть, 1966. – 356 с.
3. Коханський А.І., Редунов Г.М., Тітлов О.С. Перспективи застосування на морських судах абсорбційних холодильних агрегатів (АХА) // Наукові праці ОНАХТ / Мін. Освіти України. – Одеса: 2009. – Вип. 35. – Т.1. – С. 132-136.
4. Kim D.S., Infatute Ferreira C.A. Air-cooled solar absorption air conditioning // Final report. Novem contract BSE – NEO 0268-02-03-0008. Delft university of technology, 2005. – 230 p.

5. Тепловые и конструктивные расчеты холодильных машин [Текст] / Е.М. Бамбушек [и др]. – Л.: Машиностроение. Ленингр. отд-ние, 1987. – 423 с.
6. Галимова Л.В. Абсорбционные холодильные машины и тепловые насосы [Текст] : монография / Л.В. Галимова. – Астрахань: Изд-во АГТУ, 1997. – 226 с.
7. Sathyabhama A., Ashok Babu T.P. Thermodynamic simulation of ammonia-water absorption refrigeration system // Thermal science. – 2008. – Vol.12. – № 3. – P.P.. 45-53.
8. Богданов С.Н. Холодильная техника. Кондиционирование воздуха. Свойства веществ: Справ. [Текст] / С.Н. Богданов [и др]. – 4-е изд., перераб. и доп. – СПб.: СПбГАХПТ, 1999. – 320 с.

УДК 621.565.92:628.165

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ РІВНОМІРНОГО ТЕМПЕРАТУРНОГО ПОЛЯ В ОХОЛОДЖЕНОМУ ОБ'ЄКТІ АБСОРБЦІЙНОГО ХОЛОДИЛЬНОГО АГРЕГАТУ СЕЗОННОГО ТИПУ.

Ковбасюк К.С., студент IV курсу ОТФК ОНАХТ, Суббота І.В., студент IV курсу ОТФК ОНАХТ, Селіванов А.П., викладач вищої категорії ОТФК ОНАХТ,

Побутові абсорбційні холодильники, що використовують низькотемпературний потенціал навколишнього середовища та працюють у широкому діапазоні температур, холодильники «сезонного» типу, не придатні для роботи із швидкозмінними навантаженнями, але показали себе незамінними у сталому режимі при довготривалому підтриманні заданих параметрів.[1] При роботі у сталому режимі стає проблемою підтримання рівномірного температурного поля у всьому охолоджену об'ємі. Навіть наявність, так званої, суперізоляції в корпусах сучасних холодильних пристроїв при стабілізації зовнішніх та внутрішніх параметрів дає великий розбіг температури у охолоджену об'ємі і цей розбіг тим більший, чим більша температура навколишнього середовища.

Дослідження показали, що саме інерційність систем на базі абсорбційно-дифузійних холодильних агрегатів є причиною неможливості створення рівномірного температурного поля без додаткової модернізації об'єкту охолодження.

Дослідження проводились на базі морозильного пристрою типу «ларь» із водоміачним абсорбційним одноступінчатим агрегатом робочим об'ємом 100 дм³. [2] Протягом декількох років проводились статистичні випробування із змінюваними зовнішніми та внутрішніми параметрами та станами обладнання, що дало можливість аналізувати вплив тих чи інших чинників на роботу абсорбційно-дифузійного холодильного агрегату (АДХА). На мал..1 показане температурне поле охолодженого об'єкту при температурі навколишнього середовища 25 °С, повній потужності нагрівального елемента неізолюваного генераторного вузла та без будь-яких модернізацій об'єму камери. Є очевидним, що розбіг температур в об'єкті складає до 20 градусів, що є неприпустимим а ні для побутового пристрою, а ні для промислового холодильного агрегату. На початковому етапі досліджень було вирішено для вирів-

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ТЕПЛООБМІНУ В СИСТЕМАХ ПЕРВИННОГО НИЗЬКОТЕМПЕРАТУРНОГО ОХОЛОДЖЕННЯ ДРІБНОСЕМ'ЯНИХ КУЛЬТУР

Петушенко С.М., ст. викладач, Тітлов О.С., д-р техн. наук, професор ОНАХТ.....105

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ НА СУДАХ АБСОРБЦІЙНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ АГРЕГАТІВ

Тітлов О.С., д-р техн. наук, професор, Адамбаєв Д.Б., аспірант, Редунов Г.М., ст. викладач ОНАХТ.....107

РОЗРОБКА ХОЛОДИЛЬНИХ АПАРАТІВ НА ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛАХ ЕНЕРГІЇ

Біленко Н.О., асистент, Тітлов О.С., д.т.н., професор ОНАХТ.....109,

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМОДИНАМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ АБСОРБЦІЙНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ УСТАНОВОК

Біленко Н.О., асистент, Тітлов О.С., д.т.н., професор, Дорошенко В.М., д.т.н., професор ОНАХТ.....112

РОЗРОБКА ПОБУТОВИХ КОМБІНОВАНИХ ПРИЛАДІВ З УТИЛІЗАЦІЄЮ СКИДНОГО ТЕПЛА ХОЛОДИЛЬНОГО ЦИКЛУ

Тітлов О.С., д-р техн. наук, професор, Гратій Т.І., аспірант, Приймак В.Г., Козонова Ю.О., канд. техн. наук, доцент ОНАХТ .....114.

РОЗРОБКА СИСТЕМ ОТРИМАННЯ ВОДИ З АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Тітлов О.С., д-р техн. наук, професор, Осадчук Є.О., асистент, Василів О.Б., канд. техн. наук., доцент, Адамбаєв Д.Б., аспірант, ОНАХТ, Одеса.....115

РОЗРОБКА І ОБҐРУНТУВАННЯ КОНСТРУКТИВНИХ РІШЕНЬ СИСТЕМ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З КОМБІНОВАНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

Тітлов О.С., д-р техн. наук, професор, Фелонюк С.А., магістр ОНАХТ.....118

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ГЕНЕРАТОРІВ АБСОРБЦІЙНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ АГРЕГАТІВ (АХА)

Холодков А.О., канд. техн. наук, Тітлов О.С., д-р техн. наук, професор ОНАХТ.....121

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ АБСОРБЦІЙНИХ ВОДОАМІАЧНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ МАШИН ДЛЯ УТИЛІЗАЦІЇ НИЗЬКОПОТЕНЦІЙНОГО ВИКИДНОЇ ТЕПЛОТИ НА КОМПРЕСОРНИХ СТАНЦІЯХ МАГІСТРАЛЬНИХ ТРУБОПРОВІДІВ

Тітлов О.С., д.т.н., професор, Дорошенко В.М., д.т.н., професор, Закушняк М.Ю., магістр.....124

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ РІВНОМІРНОГО ТЕМПЕРАТУРНОГО ПОЛЯ В ОХОЛОДЖЕНОМУ ОБ'ЄКТІ АБСОРБЦІЙНОГО ХОЛОДИЛЬНОГО АГРЕГАТУ СЕЗОННОГО ТИПУ. Ковбасюк К.С., студент IV курсу ОТФК ОНАХТ, Суббота І.В., студент IV курсу ОТФК ОНАХТ, Селіванов А.П., викладач вищої категорії ОТФК ОНАХТ.....127

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ХОЛОДУ, КРІОТЕХНОЛОГІЙ ТА
ЕКОЕНЕРГЕТИКИ ІМ. В. С. МАРТИНОВСЬКОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ЗА МАТЕРІАЛАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ

МОЛОДИХ ВЧЕНИХ, АСПРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ХОЛОДИЛЬНОЇ ТЕХНІКИ І ТЕХНОЛОГІЇ»

27-28 листопада 2020 року

©Одеська національна академія харчових технологій
© Навчально-науковий інститут холоду, кріотехнологій
та екоенергетики ім. В. С. Мартиновського